

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zopet nesrečni kmetje.

Iz loške doline na Notranjskem se nam piše: „Včeraj je hotel knez Schönburg, ki uže 10 dni tuka biva logarsko hišo, ki se v gozdu na Mošuni zida, ogledati. Na potu mu pride nasproti delavec ki njega in drugo društvo vrača, in pove, da so Knežanje združeni k hiši prišli, delavce prepodili in zidališče, štirno, sploh vse kar ima kako vrednost popolnoma razdžali in uničili. Bilo jih je, pravijo, čez 150. Takoj se je ta čin telegrafično na dotične vladne urade naznanil. Preiskavanje bode dokazale uzroke tega dejanja, ki bode imelo hude posledice za zdaj uže popolnoma siromašne Knežane.“

Tako se nam piše z Notranjskega. Tu pa čujemo, da je vlada poslala dve kompaniji vojakov na Notranjsko, ker se boji, da bi gozdni upor kmetov ne razširil se. Gibanje utegne tedaj še večje biti nego naš dopisnik poroča, — želimo da bi ne bilo.

Tu imamo zopet prenagljen izliv ljudske strasti, kateri se ne sme pripisavati le na račun nevednosti ali surovosti kmetskega stanu. Velik del krivde ali uzroka, da se take obžalovanja vredne scene po naši deželi godé, imajo one oblasti, oni organi, ki se zdaj niso poskrbeli, da bi se servitutne stvari vendar enkrat uže uredile! Vladni organi so dozdej pri nas rajši politične nemške fraze mlatili in na slovenske narodnjake zabavljali, nego da bi bili delali in vprašanje rešili, katero je uže na različnih krajih naše domovine ali krvi stalo ali pa može iz celih vasij v zapor pritiralo. — Spominjamo le zadnje pravde in obsodbe bohinjskih kmetov iz enacega uzroka.

In zlasti v gozdnih zadevah, posebno pa še na graščinah kjer gospodujejo tujci Nemci, ki se ne znajo z našim kmetom sporazumeti, so taki hrupni ekscesi razumljivi. Kmet je imel stotine let pravico drva v gozdu sekati. V ljudsko mišljenje je nekako zašlo, da kar samo raste od boga, ne raste le za gospoda graščaka nego za vse. Zatorej kmet uže od nekdanj gozdne tatvine ne smatra za greh.

Bog nas začuvaj, da bi te razmere v bran jemali. Ali to je gotovo, da bi se kmetje v tacih krajih po eni strani morali čem prej mogoče in ne z dvanaestimi pravdami odškodovati, po drugi strani pak z lepo besedo in od poklicanih strani podučiti kak, razloček je mej mojim in tvojim v gozdu zdaj po odpravi tlake in desetine in po uredbi servitutnih razmer sploh.

Namesto tega se žalibog prevzetni logarji in gozdarski hlapci, ošabni graščaki in aristokratski zaničevalci boréta kmeta tako oholo in brezobzirno obnašajo, da indirektno sami provocirajo take, potem edino

le za ubozega in nevednega kmeta hude posledice imajoče vibre. To naj vladni organi preudarijo, ter prvič v reči sploh koristno delajo, v gori omenjenem slučaju pa nikakor ne upotrebljujejo vse ostrosti postave, katera bi duhove le še bolj razburila.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. avgusta.

V skupnem vojnem ministerstvu se pečajo z vprašanjem, kako bi se naj uredile razmere zaradi vkvartiranja vojakov. Pred vsem se ima odločiti, koliko imajo občine, koliko pa država donasati k pripravljanju potrebnih prostorov za vkvartiranje. Tudi se delajo študije o zboljšani hrane za vojake; kajti pokazalo se je, da pridejo vojaki vsled slabe hrane iz nekaterih krajev tako slabi k vojski, da so še le po več tednih zmožni za službo.

Ministerijalni listi si neprenehoma prizadevajo občinstvu dopovedati, da cesarjevo potovanje na Češko ne pomenja nobenega zadovoljenja ali pomirjenja češke opozicije. Vsi vladni listi ponatiskujejo dotični članek zadnje ministerske „Sonntags-Revue“. Boljšega materiala baš sedaj nij, zato te samotolažbe mej nemškimi ustavoverci.

Mladočeški poslanci bodo stopili v deželni zbor, da si je njihovo število prav skromno, ker je samo sedem mladočeških poslancev bilo izvoljenih. „Svoboda“ poroča, da bodo pred začetkom zbora „stari“ povabili „mlade“ k skupnemu pogovoru ter jih skušali pregovoriti, da bi tudi mladi ne vstopili. A mladočeši morajo stopiti v deželni zbor, sicer sami zavržejo svoj program „činnosti.“

Cesarjevič Rudolf je s svojim šestnajstim rojstnim dnevom polnoleten postal. Glede na to vpraša „Pesti Naplo“, ali je cesarjevič tudi po ogerskih postavah polnoleten in navede več slučajev iz ogerske zgodovine, iz katerih pa se ne vidi, kedaj se postavna polnoletnost začneja. „Pesti Naplo“ zato želi, da bi se napravila postava, katera bi bila enaka v Avstriji veljavni postavi. A „P. N.“ se moti; tudi pri nas nij take postave. Cesarjevič Rudolf je polnoleten samo po hišni postavi za dinastijo, katera je pa v svojih odločbah gotovo za celo cesarstvo, tedaj tudi za Oggersko veljavna.

Hrvatski učitelj v Petrinji zbrani se zahaljuje v „Obzoru“ banu Mažuraniću, da je saboru predložil novo šolsko postavo. Hrvatski narodni časopisi prinašajo razne zakonske osnove in njih motiviranja, ki pridejo v saboru na vrsto.

Vnanje države.

Na Ruskem so se uže pred 10 leti postavili mirovni sodniki, kateri imajo pravico odločevati v malenkostnih prepirih. Desetletna skušnja pa je pokazala, da se ta institut na kmetih ne more uživeti, ker se ne najdejo sposobne osebe in se zato dostikrat zgodi, da mirovni sodniki krivično sodijo. Vlada je tedaj s postavo od 27. junija t. l. te kmetske oblastije bistveno spremenila in na mesto mirovnih sodnikov kmetske

okrajne uradnike postavila. Udje teh uradov so predvoditelj dvorjanstva, predsednik deželne uprave, izpravnik (predstojnik okrajne policije) in eden izvoljen ud, kateri se voli od gubernijskih zborov.

Španska vlada je od avstrijske faktično priznana. Oficijalna „W. A.“ poroča, da je c. kr. legacijski svetovalec v Madridu, baron Gravenegg, od c. kr. ministerstva na Dunaji dobil ukaz naj španski vladi naznanja, da bode grof Ludolf, ki je imenovan za poslanca v Madridu, dobil akreditivni vladni pod predsedništvom maršala Serana. Tudi ruska vlada utegne kmalu svemu poslancu v Madridu akreditivna pisma poslati.

Iz Madrida se brzojavlja, da izžrebanje rekrutov lepo napreduje v vsej Španiji, brez nerednosti. Torej so protivna karlistična poročila napačna.

Francoski minister notranjega je poslal prefektom instrukcijo, ki zaukazuje, da se Karlistom iz Francoskega ne sme orožje prodajati.

Karlistični oficijalni časnik „Estandarte“ razglša ukaz pretendenta dona Alfonsa, v katerem ukazuje, da morajo rodbine vojakov in pomagalcev republike zapustiti kraje od Karlistov obsedene. Njihova posestva se jim vzemo in se izroče Karlistom. Sicer pa se vsak dan poizvedo divji čini karlističnih čet. Biskajski karlistični komandant je ukazal vse časnikarske dopisnike, naj si bodo katere koli narodnosti, postreliti. Pri Alarji je karlistična četa iz gole hudobije madridskemu poštnemu vlaku, kateri je bil poln potujočih ljudij dal nasproti voziti hlaпон s polno močjo. K sreči je hlaпон prišel iz tira, sicer bi se bila strašna nesreča prigodila.

V Švajci se nekateri duhovniki ravno tako, kakor pri nas, proti konfesionalnim postavam rujejo. Vsled tega je uže več duhovnikov moralo svoje službe pustiti in vlada je namesto njih druge imenovala. Bernski vladni svet je te dni deset katoliških fajmoštrov za kanton Jura nastavil.

Dopisi.

Iz Pilštanja v Kozjanskem okraji 21. avg. [Izv. dop.] Pilštanski farani so 16. t. m. zopet splošno veselje doživeli, posebno pa Marofčani, ker je ta dan marofski „gospod“ v svoji farni cerkvi primiciral. Sicer pa take primicije nijso kaj redkega za Pilštančane, saj si je uže bog osem še živčih „duhovnih pastirjev“ iz njih srede izbral. — Pa ne samo le-ti, ampak še več njihovih kolegov so kot čedniki zapustili z njimi pašnike s kravami in svinjami, in se podali v Celje v „nemško glavno šolo“ k rajnemu znanemu Schellander-ju, s tem namenom, da bi bili po tej poti vsi „božji pastirji“ — postali. „Ali veliko jih je poklicanih, pa malo izvoljenih!“ Vsled lastnega prepričanja so namreč od ovih „poklicanih“ postali: 2 jurista, 1 zdravnik, 1 inženir, 1 filozof in 2 ljudska učitelja. To so udje človeške druž-

be, kateri so gotovo državi v velik prid, a naš primicijant jih pa drugače ljudstvu v oko postavlja. Le-ta primicijant je namreč lansko leto pri primiciji svojega dolgosučnega kolega neki toast prežvekal, katerega je s besedami končal, da „blagor pšenici, ki je na rešetih ostala, bog bodi pa milostljiv plevam, ki so skoz rešeto popadale.“ Čestiti bralec lahko ugane, kdo od pilštanskih nekdanjih 15 dijakov je po primicijantovi „slabi pameti,“ „pšenica“ in kdo „pleve.“ Pilštanskega primicijanta, g. Potočnika, pa vprašam, katero seme donša hasnejšega sadu k splošnemu blagostanju naroda, ali seme-pop, katero le v noči tajnosti rogovili, ali seme-učitelj, (ali kateri drug stan) katero se na belem dnevu javnosti lepo razvija in cveti?!

Iz Trsta 23. avg. [Izv. dop.] Z veseljem pozdravljamo tržaški Slovenci ustanovljenje političnega „Narodnega društva“ ter se popolnem vjemamo z volitvijo njegovega odbora, kateremu želimo delavnosti in neumorne vstrajnosti.

Prihodnji mesec napravijo okolični rodoljubi v Skednji besedo, katere program bode jako zanimiv. Objaviti ga hočem ob svojem času. Ta narodna veselica bode tem bolj izpala, ker bodo delovale moči, ki so še vselej s pohvalo nastopile. Oskrbljeni smo z izšolanimi narodnimi pevci, namreč iz domačih fantov, katerim vodja je neutrudljivi g. učitelj tamošnji, značajan mož, kakoršnih okolica nema preveč.

Tržaški mestni kot deželni zbor se bode 29. t. m. slovesno „odprl.“ Nadejamo se nekaj burnih sej. Tudi navadnih laških škandalov ne bode manjkalo, kakor je pri nas navada, da lahonska stranka žvižga ali vpije na galeriji. Kakor je čutiti, bodo Lahonje zopet na dnevni red spravljali neko volilno „reformo“, po katere bi slovenski okoličani ob svojo volilno pravico tako prišli, da bi ne imeli nobenega zastopnika niti v mestnem niti v državnem zboru. (To je po državnih postavah nemogoče, ker za volitve v državni zbor nema tržaški dež. zbor nobenega volilnega reda delati. Ur.) A skrbelo se bode menda že zato od domorodnega društva in menda tudi od vlade da lahonska drevesa ne bodo do nebes prirasla.

Iz Ogerskega 25. avg. [Izv. dop.] Naš državni zbor se je vendar enkrat odgodil! Pred koncem oktobra t. j. pred končano trgatvijo se valjda na novo zasedanje tudi več sklical ne bo. Zakonski osnovi o inkompatibiliteti in o promeni volilnega reda ste ostali nerešeni. To nerešenje zakrivila je hiša velikašev. V prihodnjem zasedanju vlada te zakonski osnovi brž ko ne hiši velikašev ne bo več predložila. Uže Lonyayjeva vlada je stopila z novelo k volilnemu zakonu pred državni zbor, a opozicija v hiši zastopnikov je zadevno zakonsko osnovo s svojimi neskončnimi govori pokopala. Bitto je svojo zakonsko osnovo, ki je — mimorede omenjeno — mnogo liberalnejša, nego je bila Lonyayjeva, sicer srečno skoz hišo zastopnikov preveslal, pa kar opozicija v hiši zastopnikov nij izvesti mogla, izvela je hiša velikašev. Odklonjenje rečenih dveh zakonskih osnov nij nobena nesreča za naš parlamentarni organizem. Vsaka naših prihodnjih vlad se bo pa dvakrat poprej premislila, predno bo zopet o inkompatibiliteti ali o promeni volilnega reda s kako zakon-

sko osnovo pred državni zbor stopila. Glede tega bo tedaj še dolgo vse pri starem ostalo.

Cesarjevemu potovanju v Prago pripisujejo vsi naši časopisi veliko politično pomembo, katero Dunajski listi še zmirom tajijo. „Magyar Ujsag“ piše o cesarjevem potovanju mej ostalim tako-le: „Zakaj je postal preobračaj na Češkem potreben, to vedo samo naši diplomati, imajoči težko nalogo, da vzdrže politično ravnotežje v Evropi, posebnost pa strah, da kateri sosedov na Avstrijo ne udari. Cisalajtanski Nemci teže za centralizacijo in za svojo hegemonijo, Slovani pa nasprotno iščejo svoj „remedium sanans“ v čem večji decentralizaciji. Dоследno in strpljivo držanje češke opozicije je moralo poprej ali poslej sad obroditi. Ta sad je deželna avtonomija, in cesarjevo potovanje je prvi korak k dosegu tega. Naša želja je, da Ogerska država ne bo deležnica niti slave, katero bodo avstrijski državniki iz srečnega pogajanja s Čehi si našli, niti deležnica sramote, katero si bodo iz nesrečnega pogajanja na glavo nakopičili. Kar se Andrassyja tiče, niso ogerski državljani za to odgovorni, kar on kroni svetuje, in kar on kroni odsvetuje. Mi priznajemo, da bi za ogersko državo koristno bilo, če bi v Avstriji češka kraljevina svojo avtonomijo zadobila, za katero se je češki narod do sedaj tako moževno in dоследno boril. Ogerska država pa v doseg te avtonomije ne more aktivno posredovati, ker bi to bile protizakonito. Če je Andrassy o svojem času kaj k temu pripomogel, da je Hohenwarth padel, in če je on zapretil, da se cesar, kakor je Čehom v svojem reskriptu od 12. septembra 1871 obečal, še nij dal za češkega kralja kronati, in če morebiti denes uvideva to svojo tadanko pogreško, ter si denes prizadeva jo popraviti, na tem vsem nijsmo niti mi krivi, niti Andrassyjevi specifično ogerski nazori.“ Tako piše „Magyar Ujsag“ in drugi listi mu pristojno pritrjujejo. Ne mara, da nazadnje mej Češko in Ogersko državo stara politična zaveza na novo oživi.

Domače stvari.

— (Iz Litije) pride g. Schönwetter v Krško za c. kr. okrajnega glavarja; v Litijo pa pride na njegovo mesto znani gosp. Pakj iz Ljubljane.

— (Vabilo) čestitim p. n. družabnikom dramatičnega društva v Ljubljani v občini zbor v soboto 12. septembra zvečer ob 1/2 8 uri v čitalnični dvorani. Vrsta razgovorov: 1. Prvosednikov ogovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Volitev prvosednika, blagajnika in 10 odbornikov. 5. Posamezni predlogi družabnikov.

Odbor dram. društva.

— (V Ljubljani) zadnje dni zopet nenavadno zelo zbolevajo otroci na vnetici grla (diphtheritis).

— (Navada železna srajca.) Zadnjo soboto je bil z ljubljanskega grada izpuščen nek zarad uboja 6 let zaprti Matjašič. A komaj je bil pol dneva prost, uže so ga morali zavoljo tepeža zopet zapreti.

— (Pogorelo) je v nedeljo v vasi Presrenje pri Podnartu na Gorenjskem troje poslopij. Čudno je menda to, da sta bila gospodar in gospodinja ta dan na božjem potu na „sv.“ Lušarjih.

— (Koncert) na korist „Schulpfeniga“ aranžira ljubljanski mestni blagajnik v nedeljo 30. t. m. v „hotel Evropa“. Začetek veselice bode ob 7. uri zvečer. Vstopnina bode 20 kr. Igrala bode vojaška godba in srečkalo se bo za od necega tukajšnjega vrtnarja darovane cvetlice, ki bodo uže v nedeljo dopoldne v gostilnici pri Tavčarji na ogled razpostavljene.

— (Okolo Žužemberka) je — kakor čujemo — toča hudo pobila. Dolenjsko ima elementarnih nesreč premnogo.

Izpred porotnega sodišča.

V Ljubljani 18. avg.

„Rimski romar.“

(Konec.)

Jakob Troha, 24 let star, mežnar v Novi Štiti, kamor je Petovar z babami na „božji pot“ hodil. Pri njem je Petovar prenočeval in se „zamakoval“. Gledali so ga enkrat kako je na postelji „zamaknen“ klečal, babe so rekle da je svetnik, priča mu pa nij prav vrjel, a mu je vendar 10 gld. dal za odpustke iz Rima prinesiti.

Marjeta Žnidaršič, polgruntarica, je dala nekaj denarja po drugi ženski Petovarju da bi jej „jagnjička“ iz Rima prinesel „hudu žjegnanga ad svetga ačjéta papeža, da bua vse hudu odgnal ad hiše.“ Predsednik jo vpraša, ali je vse to verjela. Ona pravi: „Se vaj da sem bla taku naumna“. Petovar pa pravi, da tudi fajmošter na Blokah in drugi duhovni imajo taka pisma, da se pomaga proti vsemu hudemu.

Marija Mašič je dala Petovarju za božjo čast, ne terja nič nazaj.

Neža Gruden iz Retij mu je dala za Marijino hišico, v katero bi rada prišla 190 gld. in bi bila še dala, ko bi je bil hotel brat dati. Ona še zdaj nij prepričana, da je goljufana, nego bi še dala.

Marija Oblak, stara vdova, Petovarja nij poznala pa dala vendar 5 gld. za Marijino hišico, da bi noter „žiber malili za maene k' sem stara, deb' v nebjesa pršla“. Ona bi „nič nazaj ne pogjerala, ko b' vajdla, da bua za dušo kaj nticalu“, ker je vse za Rim dala.

Neža Berut iz Dolske vasi je dala 100 gl. pa bi bila „še kaj privrgla“. Vprašana ali jej nijsmo laški fajmošter odsvetovali dati, pravi da ne, ker jih nihče vprašal nij. Ona niti neče denarja nazaj in jej nij žal, da je dala, še bi dala, ker vse kar se proti Tončku godi je sovražnik storil, Tonček je nedolžen, če ga prav vsi ljudje obirajo.

Priča Marijana Turkovec 30 let stara, gruntarska hči, je sv. Tončka tudi pri porcijunkulah v Ljubljani prvokrat videla. Nagovoril jo je, naj kaj da za njegov kloster in kapelico, katero zida. Ker sama nič nij imela, je pri družih nabrala. Tisti, ki so kaj dali, so od nje nazaj zahtevali, in ona je počasi do dveh goldinarjev vse povrnila, teh pa ne terja nazaj. Priča pripoveduje, kako je Tonček v Novi Štiti babe žegnval z križem, v katerem so koščice vseh svetnikov, apostolov in marternikov in da je, ko je blagoslavljal, rekel: „Križani Jezus v srcu, križani Jezus v mislih, križani Jezus v ustih!“

Priča Marjeta Jaklič, 50 let stara, gluha vdova, je Petovarja po posredovanji „Retnijske Micike“ spoznala, katera jej je pripovedovala, da kloster zida.

Dala je prvokrat 60 gl., potem 100 gl., potem 50 gl., četrtič 40 gl. To je bil denar, kateri je mati mladoletnega sina za prodane voli skupila! Ko je bil kup za voli pri kraji, prišli so plesnjevci tolarji na vrsto, katere je mati dolgo dolgo let spravljala. Vkup je dala torej 330 gl. Posebno še 20 gl. za sv. maše v Rimu, česar pa neče nazaj. Prvosednik: „Ali drugi denar hočete nazaj?“ Priča: „Kakr buada ani naredli, gaspud“. Prvosednik: „To morate vi povedati.“ Priča: „Če je sleparija čem nazaj imeti. Ali jest sem dala za sv. mater katoliško cerkev!“

Zatoženec k priči: „Vi ste meni dali zapečaten denar, jest torej ne vem koliko je bilo, vi morate bolj vedeti. Priča: Bog te naj sodi, Tonček. Jaz sem uboga udova, denar je bil fantov, za voli sem ga skupila, pa sem se bala, da bi fantov jerof zvedel. Ves denar pa hočem nazaj, in kadar bo nazaj, odrajtati se mora za božjo čast; jest sem uže g. fajmoštru v Velikih Laščah obljubila, da bom vse za cerkev dala!“

Priča Mica Kucelj, 40 let stara, je dala 5 gl. za Marijino kapelico, katere hoče nazaj, da jih bode spet cerkvi dala. Priča Mica Zarnik, 60 let stara, oženjena, je dala vsega vkup za zidanje kloštra 15 gl. Od teh je 7 gl. darovala, 8 gl. pa posodila katerih 8 gl. zahteva povrnene.

Marjeta Skul 70 letna starka. Ko jej prvosednik pove, da mora priseči, začne starka jokati in z povzdignjenimi rokami prvosednika prosi, naj jej prisego odpusti. „70 let sem stara, pravi priča, pa nijsem bila nikoli v nobeni kanceliji in nikoli nijsem še prisegla. Povedala bom tudi brez prisege čisto resnico.“ Prvosednik po dogovoru z državnim pravdnikom in zagovornikom, priči opusti prisego. Videla je lepega Tončka prvič v Retnjah, kjer je svoje navadne v cerkvi naučene svete burke uganjal in jo nagovoril, naj da kaj za zidanje Marijine hišice. Dala je revica prvokrat 30 grošev, potlej 2 gl. za rimske maše, potem 6 gl. vsega vkup menda 11 gld. Ne terja prav nič nazaj, kjer vse kar je dala, podarjeno je v božjo čast!

Priča Mica Prijatelj 41 let stara dekla brez premoženja, dala je „v božjo čast“ in „večno zveličanje“ 50 gld. za Marijino hišico. Tudi ona bi bila rada v hišico prišla ali Petovar je rekel, da jej ne more nič obljubiti in da nema on nič odločevati, ker bo sv. Marija mati božja sama tiste izvolila, ki bodo noter stanovale.

Prvosednik: No in mislite da je pametna reč bila, ki ste jo podpirali? Priča: „Božja volja je bila, da je tako prišlo!“ 50 gld. ki je dala ne terja nazaj, ko bi bila več imela, bila z veseljem več dala.

Priča Marjeta Robi 41 let stara, dala je 6 gl. kar tje v en dan, ker jej je Tonček obljubil, da bo v nebesa prišla. Zdaj pa ko se jej zdi da je bila sleparija, terja denar nazaj.

Priča Marjeta Storić 70 letna starka revna udova, prosi prvosednika naj jej prisego opusti, še le, ko jej prvosednik dopove, da je prisega sveta reč, in da je lepo, če se boga za pričo kliče, da se resnico govori, priseže. Dala je Petovarju 7 gl., ker se je njej pravilo, da je dobro za dušo, če se kaj da. Danih 7 gl. ne terja, pravi priča, „pa jim tudi pavem, gaspud, da me naj treba nič

več klicat, ker jest nikoli več na pridem taku daleč v Ljubljano, tudi za trikrat 7 gl. ne. Tri dni zdaj že tukaj pohajkvamo, pa vsem ljudjem sma na špot.“

Priča Urša Klavs 50 let stara, oženjena, je sv. Tončka le enkrat videla, govorila pa nij nikoli z njim. Prišle so ženske k njej, ko jej je ravno njeno deklo umrlo. Bila je žalostna in dala je 5 gl. katere pa ne terja nazaj. Dala jih je v boga ime, naj jih le Tonček zagovarja.

Priča Špela Rigler 58 let stara, je Tončku v roke samo 1 gl. dala, svoji sestri pa 13 gl. za njega izročila. Dala je rada denar, kjer je mislila da v Marijini hišici za njo molijo, zdaj pa vidi, da nič ne molijo. Priča se ne more odločiti ali hoče denar nazaj ali ne.

Priča Cilika Uršič 50 let stara, obojenica, je Tončka le enkrat videla, šlišala pa zmirom dosti od njega. Potem priča z povzdignjenim glasom pravi: „Pred mojimi očmi in pred mojim srcem je Tonček ves nedolžen, naj ga sodijo kakor ga hočejo.“ Želela je v Marijino hišico priti in še želi, pa bo tudi prišla če je božja volja, pravi. Če ne bo iz te hiše nič, se bode pa kje drugje zidala. Zemlja se uže dobi. Dala je 100 gl. za katere se nič ne kesa in se tudi nikoli ne bo. Ne zahteva nič nazaj.

Priča Marijana Riglar 28 let stara, omožena, je, ker so jo drugo babe nagovorile dala 2 gl., da bi za njo molili, ker ona časa nema moliti. Vzela bi ta 2 gl. tudi nazaj, ko bi jih Tonček dal, ali da bi morala zaradi njih potov imeti, rajša mu jih podari. Priča pripoveduje da je šla tudi enkrat, ko se je Tonček „zamaknil“, gledat ga iz radovednosti „kakor ga tudi še mesni“ ljudje sèm iz „firbea“ gledat hodijo“ pravi priča obrnivši se na poslušalce. „Ležal je Tonček na postelji zamaknen, babe okolo pa so molile in poslušale če še diha. Ko se je izmaknil je pa kafe pil! (Smeh.) Petovar zanikuje, da bi bil z zamaknjenjem sleparil pa da bi bil potlej kavo pil. On pravi da se res zamakuje, saj so ga g. dekan (župnik? Ur.) Zupan v Ljubljani v pričo dveh duhovnov in več žensk preiskovali! Porotnik Haufen prosi prvosednika naj Petovarja vpraša, če mu je tista „zamaknena“ blizu Ribnice kaj znana? Petovar odgovori, da je bil mnogokrat, ko so šli z božjega pota, pri njej.

Priča Mica Zadnik 32 let stara je dala za Marijino hišico 18 gl., katere ne terja nazaj.

Priča Luka Kepec, 36 let star posestnik v Dobu, je prodal Petovarju zemljo kjer se je hiša zidala za 100 gl. katere mu je še zdaj dolžan. Pravi da je hiša, ki jo je Petovar zidal, veljala najmanj 2500 gl.

Priča Janez Majhen 24 let star oženjen, je bil z Petovarjem, leta 1872 decembra na njegovo povabilo šel v Rim. On nij imel več denarjev ko 10 gl. Tonček pa prav obilo denarja. Peljala sta se po železnici do Gorice, kjer sta obiskala monsinjora **Globočnika**, ki je Tončku dal priporočilno pismo za Rim. Poslal njih je Globočnik k frančiškankam v Gorici, kjer sta dobila dobro jesti in piti, in kjer sta prenočila. V Rim dospevši sta dobila zastoj stanovanje in porabila ves čas, 4 dni da sta hodila po cerkvah. Hotela sta iti tudi k papežu, pa prvokrat ju nijso pustili, ker nijsta

imela črne obleke. Drugokrat pa ju je dr. Črnič k papežu peljal. Pokleknila sta v tisti sobi, kjer papež mimo prihaja. Bilo je veliko ljudij. „Papež ko je nas videl je vprašal: „Questi due tedeschi? Na to je dr. Črnič odgovoril: „Non, due Carnioli.“ Potem se je papež nasmejaj in odšel, pa z nobenim nič govoril. — Petovar pravi, da je on šel še enkrat potem k papežu sam, ko je nesel svetinje blagoslavljat in takrat je bil tist velikanski prijazni papežev sprejem, ki je začudenje kardinalov prouzročil. Priča Majhen pripoveduje, da je Tonček iz Rima nesel mnogo svete robe, tako en maselo sv. Marijinega olja, en bokal vode sv. Pavla, prsti iz ječe sv. Petra, jagneta ki jih papež vsakih 7 let blagoslovi, podobice, voščene podobice itd.

Priča Urša Rozman 65 let stara, priseže in pristavi k navadnim besedam prisege: „tako gotovo kakor mi bog pomaga!“ še: „in Marija!“ Priča pove da je toliko časa z denarjem celo pri jedi štedila, da je mogla s Tončkom v Rim iti.

Bila sta 14 dni v Rimu in hodila po cerkvah. Pri papeži je bila sama. Tudi k njej sta prišli dve ženski, ki ste šlišali, da Tonček kloster zida in ponujali ena 200 gl. ena pa 600 gl. Ona pa nij hotela s tem pečati se in tako je 800 gl. lepemu Tončku srečno odšlo.

Priča France Inglič 31 let star župan v Dobu, pripoveduje da je Tonček čisto ubog v Dob prišel. Pozneje je popustil mežnarstvo, začel se lepo oblačiti in po božjih potih pohajkovati. Kmalu je začel pri njem bankovce po 50 gl. mejavati, in veliko jedi in pijače pokupiti, kar je vse precej plačeval. Delavce pri zidanji hiše, je tako izvrstno plačeval, da se so mu kar sami smijali. Zazidal je v hišo kakih 2500 gl. vredna pa nej več nego kakih 700 gl.

S tem je končano obravnavanje drugi dan.

Tretji dan.

Celo dopoldne se porabi za to, da se prečita kakih sedemdeset pisem, katere je Tonček pisal na razne osebe. V vseh prosi za denar in naglašja, da se mora molčati. Vsa ta pisma so pisana v „Daničinem“ štilu in obsegajo fraze, kakor se čujejo v misi-jonskih pridigah.

Popoldne se staviti porotnikom sledeči dve vprašanji:

I. Ali je zatoženec Anton Petovar kriv tega, da je v teku leta 1872 in 73, z zvitimi pripovedovanji, da bode v Gorjušah klostersko poslopje zidal, v katero bodo vzeti in kjer bodo preskrbljeni vsi oni, ki kaj več za to dajo, a da za menj darujoče bodo v kloster vzeti molili, ter, da je kazajoč pobožnost in sploh ucinovanje na religiozne čute lehkovernosti drugih na njih škodo zmotil jih, ter jim z namenom, oškodovati jih, denarne prineske izvabil v svoti od 2219 gld.?

II. Ali je Petovar kriv, da je J. Lavšinu 20 gl. ukradel?

Državni pravdnik Grdešič govori v sledečem smislu: Tridnevno glavno razpravljanje nam je tako žalostne stvari kazalo, da se mora človek čuditi, kako se more kaj takega še zgoditi v 19. stoletji. Obravnavanje je dokazalo kako potreba je mej našim ljudstvom šol in širjenja

občnega izobraženja. Ko bi bili tu zaslišane priče, le nekoliko šolskega izobraženja imele, ne bi bil mogel prost človek kakor ta Petovar takih sleparstev uganjati in uboge ljudi za zadnje prihranjene krajcarje opariti. Prej mežnar, je služil le 24 gld. na leto, poprijel se je rokodelstva molitvarstva in svetnikovanja, začel se je klatiti po božjih, potih, porabil slaboumnost in pretirane verske nazore oguljufanih, da je došel na zatožno klop. Svota, ki se denes tukaj imenuje, je komaj tretji del tega, za kar je Petovar res ljudi ogoljufal. Dve tretjini ljudij ne ve koliko so mu dali, ali se pa sramuje pri sodnji pričati in molči. Državni pravdnik potem v skoro celo uro trajajočem govoru dokazuje krivdo zatočenca.

Zagovornik dr. Rudež v pet minut dolgem govorčku pravi, da prepusti porotnikom razsodbo zaradi goljufije, da bi bil pa Petovar kradel, to se mu zdi nedokazano.

Porotniki se po pol ure trajajočem posvetovanju vrnejo v sodniško dvorano in njih prvosednik R. Naglič iz Loke naznanja, da so porotniki na prvo vprašanje enoglasno „da“, na drugo vprašanje pa z 10 proti 2 glasom tudi z „da“ odgovorili.

Drugi dan ob 10. uri se je brala sodba. Petovar je — kakor smo uže povedali — obsojen na dve leti težke ječe, poostrene vsak mesec z enim postom in na povrnitev prigoljufanega denarja. Tončka je čakalo vse 4 dni na stotine ljudij po ulicah, da bi „svetnika“ videli.

Razne vesti.

* (Ženitve iz strahu.) V Opočki na Ruskem v pskovski guberniji se je razširjala vest, da bode iz pskovske gubernije 5000 deklet do črnega morja poslanih, kjer bodo na rudečo barko spravljene ter čez morje odpeljane. Potem se vseh 5000 dá zamorem za žene. Ta bedasta vest je tak strah napravila mej ljudmi, da je vsako dekle ko najhitreje hotelo omoženo biti. Kar se poprej nikoli nij zgodilo, še o poletnem času so bila ženitovanja. Končno je vlada pozorna postala in pri preiskavi našla, da se je ta strah spravił mej ljudi po nekem z rudečo tinto pisanem pismu, v katerem se vse to pripoveduje. To pismo pa je bil pisal mladi krémar Sergej Jakovljev. Sergej se je sicer izgovarjal, da je s svojim pismom mislil samo lahkoverno ženske za norce imeti, a dokazalo se je, da je mož le hotel dosti žganja prodati, katerega se pri gostijah obilo spiše.

Tržna poročila.

— Iz Pešte. Pretrečeni teden je pogosto deževalo, a ostalo je toplo. Za repico in pašnike je dež prav dober, tudi grozdje v vinogradih se zdaj lahko napihuje. Ko bi pa dalje časa deževalo, začelo bi grozdje pokati. Žita se od spodnje Donave še zmirom malo privaža, a tem več po železnih in cestah. Zato žitne cene padajo. Iz početka tedna je pšenica samo za 10 do 15 kraje. v ceni nazaj šla, proti koncu tedna pa je padla za 65 do 75 kr. vsled poročil drugih žitnih sejmov. Prodalo se je kakih 100.000 (sto tisoč) vaganov po gl. 5.20 do gl. 5.40. Reži se je le kakih 10.000 vaganov spečalo po gl. 4.10 do gl. 4.15. Kupčija z ječmenom miruje, dobra kvaliteta je po gl. 3.25 do gl. 3.40. Koruze se je malo privažalo in ker je skoraj vsa v rokah spekulantov, se jo morali kupci za 10 do 15 kr. dražje plačevati po gl. 4.60 do gl. 4.70. Moka je cenejša, a mlinarji imajo le malo moke v svojih zalogah. Svinjska mast je zopet dražja in se že po gl. 45 do 46 plačuje, tudi špeh se je podražil in je okajeni špeh po gl. 43 do gl. 45; loj po gl. 25 do 26. S slivami je bila živa kupčija ter se je cena na gl. 17 do gl. 18 povzdignila.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

Nobena bolezen ne more izvrstnej Revalesscière du Barry zoperstaviti se in odstrani taista brez leka in brez stroškov vse bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurju in na ledvicah, tuberkole, sušico, nadiho, kašelj, neprabavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nočestosti, skalno silo, ožonost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekom zoprstavljala se:

Spričevalo št. 57.942.

Gleinach, 14. julija 1873.

Vašej Revalesscière imam razen Bogu v mojih strašnih boleznih v želodci in čutnicah življenje zahvaliti.

Janez Godoc,

provizor fare Gleinach,

pošta Pod goro pri Celovci.

Spričevalo št. 62.914.

Weskau, 14. septembra 1868.

Ker sem dolga leta za kronično bolezen zlate žile, na jetrah in zapor vsakovrstne zdravniške pomoči brez uspeha rabil, sem pribežal v svoji obupnosti k Vašej Revalesscière. Ne morem se ljubemu Bogu in Vam dovolj zahvaliti za dragi dar narave, kateri je za-me velika dobrota bil.

Franc Steinman.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalesscière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravlja. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr.

in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbraku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru E. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tržne cene

v Ljubljani 26. avgusta t. l.

Pšenica 5 gl. 40 kr.; — reži 3 gl. 50 kr.; — ječmen 3 gl. 10 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 4 gl. 30 kr.; — prosó 4 gl. — kr.; — kornuza — gl. — kr.; — krompir 2 gl. 60 kr.; — fižol 6 gl. 20 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 40 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2³/₄ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 30 kr.; — teletine funt 25 kr.; — svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 60 kr.; — mehka 4 gl. 70 kr.

Dunajska borza 26. avgusta.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71 gld. 70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	" 75
1860 drž. posojilo	108	" 40
Akcijske narodne banke	973	" —
Kreditne akcije	241	" 75
London	109	" 65
Napol.	8	" 81
C. k. celikni	—	" —
Srebro	103	" 85

Loterijske srečke.

V Gradcu 22. avgusta: 50. 51. 68. 42. 70.

Na Dunaji 22. avgust.: 44. 72. 62. 45. 20.

Vinotoč.

V gostilni na glavnem trgu šte. 12, v hiši gosp. Cantoni-ja, se točijo mnogovrstna dobra vina, mej temi

črno Szegszardsko vino

bokal po 60 kr.

Priporoča se

(214—3)

Lorenc Zdešar.

Zobje in zobovje

se brez bolečine nastavljajo, ne da bi se korenine odstranile, zobobol se po usmrtenji živcev odpravi, vse zobne operacije, kot: plombaranje v zlatu, srebru in drugih masah, pilenje, snajenje in izdiranje zob opravlja zobozdravnik

(14—16)

A. Paichel,

glediščne ulice šte. 20, v I. nadstropji. Ure od 8—12 in od 2—5.

Tuji.

24. avgusta:

Evropa: Miler iz Zagreba. — Vürs, Bieinger iz Pešte. — Baumgartner iz Dunaj Novi. — Gogala iz Ljubljane. — Terlep iz Žuženberga. — Bucheimer iz Kranjskega.

Pri Slonu: Maruglin iz Kastve. — Beker iz Reke. — Kogej iz Idrije. Hoffsteter iz Postojne. — Walman, Gale, Selman, Orešek iz Trsta. — Braun, Rosenthal, Bundalek iz Dunaja. — Smolihovsky, Wirvovsky iz Adrianopla. — Pitner, Dimic iz Grada. — Križar iz Čubra.

Pri Maličih: Burghardt, Kreilsheim, Süs iz Dunaja. — Frzikada iz Bodenbacha. — Daub iz Mainza. — Globočnik iz Trziča. — Šober iz Brüsela. — Sinigor iz Italijanskega. — Staudacher iz Prage.

Pri Zamoreli: Kušar iz Grada. — Dolinar, Keglevič iz Reke. — Šolar iz Zagreba.

Pri bavárskem dvoru: Priger iz Dunaja. — Zehner iz Wildona.

Važno za g. trgovske pomočnike manufakturne branche!!!

Dunajska fabrikna zaloga manufakturnega blaga, katere uže ima nekatere filijale v provincijah, hoče še nekaj detailskih trgovin v provincijalnih mestih napraviti. V ta namen išče trgovske pomočnike ali izvedence v zgoraj imenovani branchi, kateri bi znali samostalno trgovino voditi, imajo dobro ime in kapital od 1000 do 6000 gold. na razpolaganje. Ta kapital služi kot kavecija za zaupano blago, katero ima 5 do 10krat toliko vrednosti. Prednost imajo gospodji, kateri uže dalj časa v enem mestu servirajo ali dobra znanstva imajo.

Predlogi naj se store pod adreso: „Fabriks-Niederlage“ in Wien, poste rest. Hauptpost.

Razume se, da se molči od obeh strank; na vsako pismo se odgovarja.

V c. kr. avstrijskih državah od visocega ministerstva notranjega koncesijonirana orlova linija.

Nemško transatlantično parobrodno društvo v Hamburgu.

Direktno pošno parobrodstvo od Hamburga do Newjorka

brez da bi se mej potom v lukah mudili,

z nemškimi poštnimi parobrodi I. razreda, vsak po 3600 ton in 3000

efektivne konjske močij.

Goethe 3. septembra.

Lessing 17. septembra.

Wieland 1. oktobra.

Herder 15. oktobra.

Schiller 29. oktobra.

Goethe 12. novbr.

Pasazne cene: I. kajita pr. r. t. 165, II. kajita pr. r. t. 100,

zwischen deck pr. r. t. 45.

Natačneje povedo agenti društva kakor tudi

Direkcija v Hamburgu, St. Annen 4,

v Ljubljani: Karel Achtschin.

(172—4)

Pisma in telegrami naj se adresirajo: „Adler-Linie — Hamburg“